

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Palvelusetelit Omaishoidon tuen soveltamisohje 2026

Pohjanmaan hyvinvointialue

Hyväksytty: Hyvinvointialuehallitus 15.9.2025 §

SISÄLLY SLUETTELO

1	Omaishoidon tuen palveluseteli	1
2	Omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli yli 65-vuotiaat.....	1
2.1	Palvelusetelin käyttö	1
3	Omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli alle 65-vuotiaat	1
3.1	Palvelusetelin käyttö	2
4	Lomitus kotona yli 65-vuotiaat	2
4.1	Palvelusetelin käyttö	3
5	Soveltamisohjeen muuttaminen	3

1 Omaishoidon tuen palveluseteli

Omaishoidon tuen palvelusetelit ovat Pohjanmaan hyvinvointialueen yksi tapa järjestää omaishoitajan lakisääteiset vapaapäivät sekä mahdollinen tarve lomituksesta.

Omaishoidon tuessa on kahdenlaisia palveluseteleitä. Lakisääteisin vapaaseen myönnetty palveluseteli voi käyttää kotihoidon palveluihin (hoito- ja hoiva) tai siivoukseen. Omaishoidontuen palvelusetelillä omaishoitaja turvaa vapaapäivien ajalle hoidettavalle tarvittavan hoidon ja palvelun

Toinen palveluseteli on tarkoitettu lomitukseen, joka ei ole käytetä lakisääteisiin vapaisiin. Tämä palveluseteli ei sisällä siivousta, vaan tuottajan pääasiallisena tehtävänä on olla omaishoidettavan apuna, tukena ja seurana mahdollistaen omaishoitajan poissaolon sovitun tuntimäärän ajaksi.

2 Omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli yli 65-vuotiaat

Omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaan omaishoitajalla on oikeus vähintään kolmen vuorokauden vapaaseen kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin

Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla useampia päiviä. Vapaat on pidettävä kalenterivuositain. Lakisääteisiä vapaapäiviä ei voi pitää etukäteen.

Omaishoidon tuen palvelusetelillä omaishoitaja turvaa vapaapäivien ajalle hoidettavalle tarvittavan hoidon ja palvelun. Seteliä voi käyttää siivoukseen.

2.1 Palvelusetelin käyttö

Palvelusetelin saatuaan asiakas valitsee itse tuottajan listalta ja ottaa tähän yhteyttä. Tuottaja tekee asiakkaan kanssa kirjallisen sopimuksen palvelusta. Asiakkaalla on oikeus vaihtaa vapaapäivien järjestystapaa, asiakas itse tiedottaa asiasta tuottajalle. Palveluseteli lähetetään aina asiakkaalle.

Palvelusetelin voimassaoloaika on aina määräaikainen ja se näkyy setelistä. Seteli uusitaan automaattisesti, mikäli palvelusetelin käyttö on sovittu ohjaajan kanssa pysyväksi.

Palveluseteli on henkilökohtainen, sitä ei voi käyttää muuhun kuin myöntämispäätöksessä määritellyyn tarkoitukseen.

3 Omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli alle 65-vuotiaat

Omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaan omaishoitajalla on oikeus vähintään kolmen vuorokauden vapaaseen kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai

vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Lasten omaishoidossa sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi, vaikka hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan (noin 5–7 tuntia) vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveystalvaeluja tai saaden kuntoutusta tai opetusta.

Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla useampia päiviä. Vapaat on pidettävä kalenterivuositvainen. Lakisääteisiä vapaapäiviä ei voi pitää etukäteen.

Omaishoidon tuen palvelusetelillä omaishoitaja turvaa vapaapäivien ajalle hoidettavalle tarvittavan hoidon ja palvelun. Seteliä voi käyttää siivoukseen

3.1 Palvelusetelin käyttö

Palvelusetelin saatuaan asiakas valitsee itse tuottajan listalta ja ottaa tähän yhteyttä. Tuottaja tekee asiakkaan kanssa kirjallisen sopimuksen palvelusta. Asiakkaalla on oikeus vaihtaa vapaapäivien järjestystapaa, asiakas itse tiedottaa asiasta tuottajalle. Palveluseteli lähetetään aina asiakkaalle.

Palvelusetelin voimassaoloaika on aina asiakkaan päätöksen mukaan.

Palveluseteli on henkilökohtainen, sitä ei voi käyttää muuhun kuin myöntämispäätöksessä määriteltyyn tarkoitukseen.

4 Lomitus kotona yli 65-vuotiaat

Omaishoidon asiakkaiden on mahdollista saada palveluseteli lomitusta varten niissä kunnissa, jossa ei ole mahdollista tällä hetkellä käyttää sijaisapua, joka on Pohjanmaan hyvinvointialueen omaa palvelua. Lomitus kotona ei ole tarkoitettu lakisääteisiin vapaisiin. Hoidettavalle myönnetään palveluseteli, kun esimerkiksi omaishoitajalla on menoä ja hän ei voi jättää hoidettavaa yksin, joko äkillisiin tai ennalta tiedettyihin menoihin.

Lomitukseen kotona sisältyy yksilöllisten tarpeiden mukaan sovittu käynti avustettavan ihmisen omassa kodissa. Omaishoitajan vapaan aikana palvelusetelituottaja tekee niitä tehtäviä, joita omaishoitaja tekisi kotona ollessaan. Tärkein ja ensisijaisin tehtävä on huolehtia omaishoidettavan hyvinvoinnista.

Palveluseteli ei sisällä siivousta vaan tuottajan pääasiallisena tehtävänä on olla omaishoidettavan apuna, tukena ja seurana mahdollistaen omaishoitajan poissaolon sovittun tuntimäärän ajaksi. Kotiin annettava palvelu kohdistuu ainoastaan omaishoidettavaan. Palvelun sisältö voi muun muassa olla: ulkoilu, aktivoiva hoito ja huolenpito, viriketoiminta, kuten muistiharjoittelu tai ääneen lukeminen.

Palveluseteliä voi hakea ottamalla yhteyttä omaishoidon ohjaajaan. Palvelusetelin saamiseksi omaishoitajalla tulee olla voimassa oleva sopimus omaishoidon tuesta. Päätöksen palvelusetelin myöntämisestä tekee omaishoidon tuen ohjaaja. Päätös perustuu arvioon palvelusetelin tarpeesta omaishoidon tukemiseksi. Arvioinnissa otetaan huomioon säännölliset intervallit ja päivätoiminnan käynnit, perhetilanne, sosiaalinen verkosto sekä hoidettavan hoidon ja huolenpidon määrä ja sitovuus.

4.1 Palvelusetelin käyttö

Palveluseteli ja päätös lähetetään asiakkaalle. Asiakkaalle tulostetaan luettelo Pohjanmaan hyvinvointialueen hyväksymistä palveluntuottajista, joista hän voi valita itselleen sopivan palveluntuottajan.

Palveluseteli on kuukausikohtainen, 1–4 tuntia kerrallaan ja sen myönnetään enintään 12 tunniksi kuukaudessa. Palveluseteli myönnetään kuudeksi (6) kuukaudeksi kerrallaan tai vuoden loppuun riippuen ajankohdasta, jolloin omaishoitaja ja omaishoidettava on anonut palveluseteliä lomitusta varten. Palveluseteli on henkilökohtainen, eikä sitä voi vaihtaa rahaksi. Palveluseteliä ei voida käyttää muuhun kuin myöntämispäätöksessä määriteltyyn palveluun.

5 Soveltamisohjeen muuttaminen

Pohjanmaan hyvinvointialueella on oikeus tehdä muutoksia tämän soveltamisohjeen, ja sen liitteiden sisältämiin määräyksiin. Pohjanmaan hyvinvointialue ilmoittaa palveluntuottajalle muutoksista kirjallisesti välittömästi päätöksen tekemisen jälkeen. Mikäli palveluntuottaja ei halua tulla sidotuksi muuttuneisiin sääntöihin, sen tulee ilmoittaa siitä Pohjanmaan hyvinvointialueelle kirjallisesti kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa muutosilmoituksen lähettämisestä. Mikäli Pohjanmaan hyvinvointialueelle ei toimiteta edellä mainittua ilmoitusta, palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan muuttuneita ehtoja muutosilmoituksessa mainitusta päivästä lukien, mutta kuitenkin aikaisintaan kuusikymmentä (60) päivää muutosilmoituksen toimittamisesta.

Soveltamisohjeen voimassaoloaika: Tämä soveltamisohje on voimassa toistaiseksi.